

Wychodzi codziennie oprócz Świąt uroczystych i dni niedzielnych. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, Ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach — Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 4, za 2-krotne kop. 6, za 3-krotne kop. 8. — Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się. — Listy przyjmują się tylko frankowane. — We wszystkim co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji.

Rok 2.

Prenumerata w Warszawie: Rocznie rs. 8. — Półrocznie rs. 4. — Kwartalnie rs. 2. — Miesięcznie kop. 67. — Bez odnoszenia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się; — Numer pojedynczy kop. 5. — Za odnoszenie do domu opłaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach Poczty w Królestwie i Cesarstwie: Rocznie rs. 9 k. 20. — Półrocznie rs. 4 k. 60. — Kwartalnie rs. 2 k. 30. — Za przesyłkę w kopertach kwartalnie dopłaca się rs. 1.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Komisja Rz. Ośw. Publ.
DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa: Przegład polityczny. — Wychodzący polscy w Austrii i Szwajcarii. — Wolniewicz. — Prawo o zaciągu wojskowym w Prusach. — Wzburzenie umysłów w Albanii; Bośnia. — Bilety wewnętrznej pożyczki. — Konsulaty. — Jezuci w Chinach. — Handel księgarski. — Jarmark kreszceński. — Kaptury. — Prasa polska za granicą. — Ameryka. — Austrja. — Belgja. — Francja. — Meksyk. — Turcja. — Włoszy. — Korespondencja z Paryża. — Fouque o powstaniu (c. d.). — Odpowiedź gazecie Szląskiej. — Kronika. — Fejleton (Wspomnienie z 1860 r. przez K... G...; Teatra warszawskie).

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Komisja Rządowa Oświecenia Publicznego zawiadamia niniejszem rodziców i opiekunów uczącej się młodzieży w gimnazjum 2-giem, że wykład nauk rozpocznie się w przyszły poniedziałek to jest dnia 1 (13) b. m. i r. w nowym lokalu tegoż gimnazjum w domu po-misjonarskim.

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa d. 30 Stycznia (11 Lutego).

Telegram z Paryża donosi, że *Le Mon. un.* z 9-go ogłosił dekret uznający biskupa z Moulins i arcybiskupa z Besançon, winnymi

FEJLETON DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Wspomnienie z 1860 r.

Mieszkałem w powiecie *** okręgu ***. Ojciec mój kupiec korzenny w Warszawie kupił majątek ziemski i puścił mi go w dzierżawę. Jako dzierżawca byłem członkiem towarzystwa rolniczego i jako członek pojechałem o dwie mile drogi na zjazd okręgowy i zarazem na imieniny hrabiego. Hrabia obyczajem przodków gościnnie podejmował zebranych, ucsta była wspaniała, tylko portrety antenatów rozwieszono na ścianach nie śmiały się i niemrugali do jedzących, gdyż obiad odbywał się nie w sali jadalnej lecz pomiędzy szpalerem lip odwiecznych w ogrodzie.

Hrabia Artur, — takie bowiem było imię hrabiego, a przypomnijcie sobie że hrabiowie zawsze noszą takie wyszukane imiona, imię bowiem Andrzeja zdaleka pachnące gminem noszą tylko w takich wypadkach gdy rodzina wybierze którego z swych potomków na człowieka mającego być popularnym; — dwulokciowy więc hrabia Artur, dzielny potomek zakutych wbroje średniowiecznych wojewodów i hetmanów, wesolo spoglądał po gronie braci szlachty biesiadujących przy jego stole.

Szlachetna krew magnacka rozgrzana węgrynem, grała w jego żyłach i rumieniła mu policzki. Był to widok zaiste wielki i wspaniały patrzeć na promieniejącego magnata i licznie zebraną szlachtę. Gdybym był Wincentym Polem miałbym żywy obraz, z którego możnaby napisać pieśń do poematu. Tak tu wszystko pachnęło starożytnością i przeszłymi lepszymi czasami, prócz zmienionych nieco ubiorów. Zaczawszy od mów i narad nad dobrem chłopca, aż do tego co mnie spotkało, wszystko przypominało dawne czasy rzeczypospolitej.

Bardzo mało kogo znałem, gdyż niedawno w tej okolicy mieszkałem i usiadłszy do stołu, obejrzałem się dopiero po kilku obniesionych półmiskach na moich sąsiadów. Po prawej mojej stronie siedział koło mnie ksiądz z miną tak pokorną i jezusową, że gdyby nie to że kieliszek stojący przed

nadużycia władzy. Dziennik urzędowy prócz tego zawiera notę w której powiedziano: Minister spraw zagranicznych, otrzymawszy w tej mierze stosowne rozkazy od cesarza, zalecił ambasadorowi francuzkiemu w Rzymie, aby zaniósł tam skargę z powodu dwóch listów nuncjusza papieżkiego, M-gra Chigi, do biskupów Orleanu i Poitiers, gdyż listy te powtórzone w dziennikach, stanowią pogwałcenie prawa międzynarodowego i prawa publicznego francuzkiego.

Druga znów nota *Monitora* następującej jest treści: „Niektóre dzienniki ogłaszają „sprawozdania z posiedzeń rady ministrów. „Obrady ministerjalne zawsze były tajne, a „mniemane sprawozdania dzienników, ten „tylko skutek mieć mogą, iż wprowadzają „w błąd opinię publiczną.

Monitor z 8-go stwierdza nasze zaprzeczenie co do zapewnień dzienników angielskich w przedmiocie mniemanego ustąpienia Francji niektórych prowincji Meksyku. „Opinia „publiczna, powiada *La Fr.*, upatrz jedynie „w tej fałszywej a bardzo zrzęcznie rozszerzonej „wiadomości, taktkę dzienników angielskich, które używają jej dla tego, aby roz- „drażnić przeciwko polityce Francji i cesa- „rza Maksymiljana, nieprzyjazne uczucia pół- „nocnych Amerykan i zwrócić może ku Me-

mojem nakryciem napełniony bezustannie przez lokaja, niezamieniał się ciągle na pustą księdzę, wziąłbym go za świętego. Ksiądz nie mówił, lecz za to sąsiad mój z lewej strony, szlachcic, którego karmazynowe policzki świadczyły o czerstwym zdrowiu i amatorstwie kieliszka; był głośny za czterech; znałem go z widzenia gdyż o kilka wiorst tylko mieszkał odemnie. Prowadził on z sąsiadem swoim panem Pawłem rozmowę następującą:

Pan Paweł do mego sąsiada: —kochany panie Janie wszak to doktor stara się o twoją Justysię.

Pan Jan. — Nie z tego nie będzie ja córki mojej panie łaskawy nigdy nie wydałbym za doktora bo to wszystko są panie łaskawy parweniusze. Do bra krew szlachecka nigdy się na to nie puści żeby wyciągać komu ruble z kieszeni.

— Ależ mój panie Janie doktor jest bardzo dobry człowiek.

— Co mi tam pan panie Pawle mówisz, ja nigdy rubli od nikogo nie brałem i córki mojej za takiego nie wydam; wiadomo wszystkim że w całym powiecie niema nikogo, któryby nie był moim krewnym, a jeśli się znajdzie taki jegomość to z pewnością panie łaskawy, albo żyd, albo jaki przybysz kupecyk, i pan Jan w tem miejscu spojrział ostro na mnie i usunął się ze stolkiem, — a ja, — ciągnął dalej córki mojej ani za doktora, ani za kupczyka, chociażby się podszycwał pod szlachcica nie wydam, szlachcic się nigdy panie łaskawy ani lokciem, ani miarką, ani receptą nie trudnił.

Wystawcie sobie moje położenie.

Byłem synem kupca i pan Jan najwyraźniej pił jak to powiadają do mnie. Trudno mu było co odpowiedzieć i siedząc jak na szpilkach, bojąc się usłyszeć jakiej nowej impertynencji, chciałem wypić kieliszek węgryna po tej konfuzji, lecz niestety ksiądz już go zamieniał na próżny. W tem rumor powstających od stołu gości, wybawił mnie od nieprzyjemnego sąsiedztwa. Podano kawę, cygara i likwory, podzielono się na grupy, i ja stojąc z panem J. rozmawiałem o gospodarstwie, gdy nagle z tyłu posłyszałem za sobą głos pana Jana:

„ksykowi niebezpieczeństwa jakie Anglii od „strony Kanady grożą.”

Tenże dziennik w następujący sposób ocenia mowę królowej angielskiej przy otwarciu izb. Mowa ta, powiada, we wszystkich ważniejszych kwestjach zachowuje zbyt wielką oględność, aby można było w niej znaleźć prawdziwy wyraz polityki gabinetu londyńskiego. Nie wspomniano w niej ani o stosunkach z innemi mocarstwami co do spraw europejskich, ani o zmniejszeniu wydatków wojennych, ani o reformie wyborczej; jednym słowem, żadna z kwestij obchodzących opinię publiczną, nie została w niej bliżej dotknięta. Mowa królewska tylko pod dwoma względami ma pewne znaczenie. Objawia przekonania, że w 1865 r. nic nie zagraża pokojowi europejskiemu i oświadcza, że co do Ameryki rząd zachowa postawę bezwarunkowo neutralną. Chcąc lepiej ocenić politykę Wielkiej Brytanii w kwestjach na porządku dziennym będących, trzeba koniecznie zaczekać na rozprawy które w krótko rozpoczną się w izbach.

Czytamy w *La Patr.*: Nadesłane z Turynu listy donoszą, że weszła niedzielę reprezentanci mocarstw zagranicznych we Włoszech, urzędownie zostali zawiadomieni o przeniesieniu rezydencji króla Wiktora Emanuela,

— No czekaj, pojde się jego zapytam!

Mimo woli się obejrzałem i spostrzegłem stojącego za mną pana Jana i kilku szlachty mocno zarumienionych.

W tej chwili pan Jan tonem impertynenckim zapytał się mnie:

— Czybyś pan panie łaskawy wydał swoją córkę za doktora? przyznam się że mi się zmieszkało niezmiernie tą zaczepką, lecz oprzytomniawszy odpowiedziałem mu bez zająknięcia, stosując moje słowa do słyszanych maksym z ust pana Jana.

— Niel panie dobrodzieju, bo lekarz bierze ruble za wizyty a prawdziwy szlachcic nigdyby tego nie zrobił.

— Ale przecież i kupecyki biorą pieniądze w sklepie, odezwał się który ze szlachty.

Głośny śmiech dał się słyszeć na około nas. Wkrótce wyjechałem. Dowiedziałem się później że wszyscy byli niezmiernie kontenci z tego dowcipu który *wykurzył* z pomiędzy szanownych obywateli *syna kupieckiego*; sam hrabia Artur śmiał się z tego żartu.

A teraz proszę mi powiedzieć, czy to nie jest zdarczenie w guście Pola, któryby go niezawodnie nazwał zacnym wstrętem ku temu wszystkiemu „co jest nieszlachetne“ czyli innemi słowami, ku temu wszystkiemu co się nazywa pracą. Szlachta bowiem wszystkich do pracy, sama uważa dla siebie za pracę, obiady zjadane na zjazdach i wieczorne dysputy wydawane ekonomowi lub rządcy. Wszystko co jest po zatem, uważa jako niegodne wysokich celów do jakich Pan Bóg ją miał przeznaczyć.

To moje wspomnienie podaje dla wiadomości szanownych lekarzy, którzy mają chęć zenienia się z córkami szlacheckimi; nie tak to łatwo jak się zdaje i że czasami trzeba sobie wytłomaczyć że nauka daje prawo do osiągnięcia ręki córki obywatelskiej spokrewnionej z całym powiatem, a majątek uczciwą pracą nabyty do dobrego przyjęcia pomiędzy szanownemi sąsiadami dobrodziejami.

K... G... ij

i że minister spraw zagranicznych, generał La Marmora, wezwał ich aby zechcieli jak najprędzej udać się do Florencji.

Podług tychże korespondencji, król wydal się jedynie z Florencji dla przepędzenia, swoim zwyczajem, dni zwanych *carnavalone* w Medjolanie, przyczem dodają, że ciało dyplomatyczne zaproszone zostało na zabawy jakie się z tej okoliczności mają odbyć w Medjolanie.

Listy z Rzymu z 4-go powiadają, że wiadomość jakoby kardynałowi d'Andrea odjęto pensję, jest mylna. Papież nie chciał surowości tej przyłączyć do rozkazu udzielonego kardynałowi, aby wrócił do swojej rezydencji. Dziennik podziemny *Roma dei Romani* wzywa patryjotów do obchodzenia karnawału, gdyż żałoba już ustala.

Deficyt rządu rzymskiego na 1865 r. wynosi 5 milionów skudów; Papież spodziewa się, że świętopietrze, jubileusz i inne podobnego rodzaju wpływy, dozwolą rządowi nie zaciągać nowej pożyczki.

Baron Eiselberg, sprawozdawca komitetu skarbowego sejmiku austriackiego, na posiedzeniu z 9-go wnosil za wykreśleniem 3 milionów zlr. z budżetu marynarki; komitet ten wykreślił także nadzwyczajne dodatki do pensji przyznane hrabiom Rechberg, Forgach i Wickenburg. Panuje, jak powiadają, mniemanie, że gabinet na posiedzeniu z 10-go zdecyduje się odpowiedzieć na interpelację Mühlfelda w sprawie szlezwigskiej.

Niektóre dzienniki donosiły o nieuchronnem zerwaniu układów handlowych toczących się pomiędzy Wiedniem i Berlinem. *J. de Dresd.* z 9-go zaprzecza temu. Podług tego dziennika, Austria nie postawiła żadnego ultimatum, a baron Hock nie opuścił Berlina. „Przeciwnie spodziewają się, dodaje to pismo, że na posiedzeniu w przyszłą sobotę (to jest „dzisiejszem), będzie można postanowić re-dakcję punktów na które się już zgodzono.”

Zwracamy uwagę czytelników na podane poniżej korespondencję z Paryża, odpowiedź gazecie Szląskiej w kwestji włoskiej, oraz na zamieszczone w fejtynie Wspomnienie z 1860 roku.

Teatra Warszawskie.

W przeszłą środę, przedstawiono na scenie *Rozmaitości*, dwu-aktową dramę Scribego, *Błąd*, w której p. Rakiewicz odegrała główną rolę, *Leonji*, żony Ernesta de Villevallier (p. Świeszewski), kobiety uczciwej i kochającej męża, która jednakże podczas całorocznej nieobecności jego, wśród okoliczności usprawiedliwiających poniekąd... popełniła błąd, zabroniony od wieków, w szóstym przykazaniu bożem. Scribe, którego wyborne często komedje i dramy, nie odznaczają się jednak zasadami stoickiej cnoty i moralności, nazwał tak pobłażliwie występki, dość pospolity wprawdzie, lecz sprawający niekiedy straszne następstwa, druzgoczący jak piorun, całe szczęście domowe, Wprawdzie, występki *Leonji*, jak to już powiedzieliśmy wyżej, usprawiedliwiają nieco, towarzyszące mu, nader ekscentryczne okoliczności, w których szczegółowy rozbiór wdawać się nie będziemy... Zrównoważony on jest po części straszną pokutą, jaką wiarołomna małżonka pod pełnem grozą i wyrzutów wzrokiem starego sługi, *Piotra* (p. Chęciński) odprawia; a ostatecznie ukarany przez zwiędzonego męża straszliwym, bo wiecznem rozstaniem. Lecz niemniej przeto, w obec trybunału surowej moralności, a nadewszystko, samolubnego kodeksu mężów — jest on występkiem niepodobnym do naprawienia i, przynajmniej na scenie, stawiąc musi upadła heroinę w sytuacji arcy-dramatycznej!

Nie dziwnego przeto, że p. Rakiewicz, która postać takiej heroiny przedstawia, przez całe dwa akta *Błądu* cierpi, i dręczy się srodze! Zagrożona powrotem męża, którego jednakże kocha prawdziwie — trwożona ustawicznie złowrobnem milcze-

* *Allg. A. Z. Bern, 4 Lutego.* W tych czasach przybywają tu znowu z Austrii liczni wychodźcy polscy, którzy opowiadają, że w razie odmowy z ich strony, ażeby odtransportowano ich do kraju rodzinnego, władze austriackie zmuszają do udawania się do Szwajcarii. Wydane im przez rząd austriacki paszporta przymusowe do Szwajcarii, potwierdzają poniekąd urzędownie podobne opowiadania, i z tego powodu rada federalna widzi się spowodowaną do uzalania się w Wiedniu na to postępowanie, sprzeciwiające się względem międzynarodowym, do przestrzegania których obowiązane są państwa sąsiadujące z sobą. Jednocześnie rządy włoski i francuzki zawiadomione zostały o tem, że znowu tłumy wychodźców polskich przybywają do Szwajcarii.

* *Nordd. A. Z. Wiedeń, 7 Lutego.* Na wczorajszym posiedzeniu komisji finansowej izby deputowanych, pozycja 340,000 zł. reń. na utrzymanie internowanych polaków, obniżoną została do 60,000 zlr., albowiem minister policji oświadczył, że wszelkie internowania ustaną z końcem bieżącego, lub z początkiem przyszłego miesiąca, pomimo, że nie wszyscy internowani polacy mogą być odstawiani przez Bawarię, gdyż Saksonja nie pozwala na odsyłanie ich przez jej terytorjum. Na interpelację Grocholskiego, czy prawdą jest, że ci wszyscy polacy, którzy nie mają pieniędzy na podróż, są wydawani Rosji, nastąpiła odpowiedź przecząca.

* *Krak. Z.* Korespondent berneński do *Schl. Z.* upatruje przyczynę wielkiego w obecnych czasach natłoku wychodźców polskich w Szwajcarii, w postępowaniu władz austriackich względem tych ludzi. (Wiadomość, podobną do tej, którą zamieściła *Schl. Z.*, podaliśmy wczoraj *Köln. Z.*; dziś zaś podajemy powyżej artykuł w tym przedmiocie z *Allg. Aug. Z. — P. R.*) Korespondent pomieniony wynurza przekonanie, że władze austriackie pozostawiają wychodźcom do wyboru pomiędzy wydaniem ich Rosji a wydaleniem się do Szwajcarii. Naturalnie że wybór ich pada na tę ostatnią alternatywę. Dalej korespondent ten pisze, że podobne ze strony Austrii postępowanie było roztrząsane na radzie federalnej, skutkiem czego posłano gabinetowi wiedeńskiemu notę, zwracającą uwagę rządu austriackiego na niekonsekwentność, na tem zależącą, że podczas gdy z jednej strony uwolnienie Langiewicza jest uperczywie odmawiane, z drugiej strony Austria nasyła do Szwajcarii setki wychodźców polskich, przyczem narusza wszelkie zobowiązania międzynarodowe (?). Błędność tych twierdzeń jest widoczna. Rząd austriacki nie wydała internowanych wychodźców polskich do Szwajcarii, lecz pozwala im jedynie udać się za granicę. Śmiesznem jest twierdzenie, jakoby Austria stawiała im wa-

niem *Piotro*, który widział zehodzącego z jej balkonu kuzyna, a nawet strzelił do niego w ciemności — niepokojona przez ciotkę, p. Darmentieres, (p. Walerję Łapińską) na żądanie której, mimochętnie wydała z zamku groźnego sługę, — znieść musi nakoniec widok zdradzonego męża, który powraca nagle i objaśnia, że długa nieobecność i milczenie jego wynikły z powodu najzaciejszego, — którego wszelako, dla skrócenia treści, przytaczać tu nie będziemy.

Pani Rakiewicz, nie miała może dotąd w całym repertoarze swoim, roli tak trudnej i niebezpiecznej razem. Cały prawie akt drugi, składa się z szeregu sytuacji dramatycznych, wymagających ciągłej gry rysów i nieustannego utrzymywania charakteru *Leonji* na podniesionym tonie. A cóż dopiero mówić o scenie chwilowego oblędu, czy obląkania, w której wiarołomna żona, *stojąc na scenie*, w obecności podsłuchującego ją męża, opowiada całą katastrofę z kuzynem i balkonem! Trzeba wyznać, że autor pisząc tę scenę, nie przewidywał może, w jakich trudnościach i w jak drażliwym położeniu postawi aktorkę, grającą rolę *Leonji*. Co chwila bowiem, może ona najmniejszym uchybieniem przeciwko prawdzie i ekspresji, zepsuć tę efektowną sytuację i narazić siebie na śmieszność, a całą dramę na upadek zupełny! Powiedzmy na chlubę p. Rakiewicz, że artystka ta i całą rolę i tę morderczą scenę odegrała wybornie. Nie nie zraziło delikatnych wymagań estetyki, i przyzwrotności podczas tej obląkanej narracji — a pomimo to, zachowano w niej siłę prawdy i prostotę szczerzej, głębokiej boleści.

Należałoby jeszcze oddać p. Rakiewicz zasłużone pochwały za również trudną, choć mniej wydatną grę jej w następnych scenach — mianowicie

runek, wykonania którego nie byłaby w stanie ani przeprowadzić, ani dopilnować.

* *Pos. Z. Poznań, 9 Lutego.* Właściciel dóbr ziemskich Wolniewicz z Dębic, skazany zaocznie na karę śmierci wyrokiem sądu królewskiego, działającego jako senat w sprawach zdrady stanu, stawił się sam przed landratem w Srodzie i odstawiony został pod eskortą urzędnika policyjnego do Berlina, dla osadzenia go w więzieniu zwanem Hausvoigtei.

* *Nat. Z.*, pismo demokratyczne, daje następujące, krótkie ocenie złożonego w pruskiej izbie deputowanych, w dniu 8 b. m., projektu do prawa o organizacji armji: Projekt do prawa o zaciągu do wojska jest w ogóle, jak się to nawet okazuje z mowy ministra wojny, powtórzeniem, z bardzo małemi zmianami, poprzedniego podobnego projektu i nie przedstawia żadnej podstawy dla przywrócenia zgody.

* *Wand. Z.* Albanji donoszą, że arnaucci dotąd się jeszcze nie uspokoili, co stosuje się głównie do tak zwanych mirydytów czyli arnautów wyznania rzymsko-katolickiego, podczas gdy arnaucci mahometanscy, czyli tak zwani toskowie, zachowują się obojętnie. Wzburzenie umysłów wśród mirydytów przypisać należy, jak się zdaje, głównie duchowieństwu, złożonemu z włochów i mającemu przeto we krwi chętkę do agitowania. Mirydyci mają swego arcybiskupa w Antivari, i po jednym biskupie w Lesa, Ucinje i Skutari. — Podług wiadomości z Bosnii, deputacja chrześcijan tamecznych udała się do Konstantynopola dla zaskarżenia paszy, który wzbronil im budowy kościoła dla tego, że plac na którym takowy ma być wzniesiony, znajduje się w pobliżu koszar tureckich.

* *Rus. Inw.* Ukazem rządzącego senatu dozwolone zostało przyjmowanie na kaucje świadectw na bilety wewnętrznej 5% pożyczki z wygranami.

* *Birż. Wied.* Rada państwa, w departamencie ekonomji państwa i w ogólnem zebraniu, rozpatrzywszy przedstawienie zarządzającego ministerstwem spraw zagranicznych co do nowych etatów misji w Atenach, konsulatu jeneralnego na wyspie Korfu i konsulatów na wyspie Syra, w Piraeus, Salonice i Jerozolimie, uchwaliła: Zamiast istniejących obecnie konsulatów jeneralnych na wyspach Jońskich i w Syra, konsulatów w Zante i w Grecji północnej oraz na wyspie Negroponcie, i wicekonsulatów na wyspach jońskich: w Patras, w Salonice i Jaffie, utworzyć konsulat jeneralny na wyspie Korfu i konsulaty na wyspie Syra, w Piraeus i na Salonice.

* *Rus. Inw.* Jezuitci, którzy w dawniejszych czasach zaopatrywali Chiny w wybornych inżynierów wojsko-

zaś podczas i po opowiadaniu męża, zmyślonym, gdzie stara się on oczyścić występłą żonę z podejrzeń przed starym sługą, Piotrem, lub gdy przed pożegnaniem narzuca jej ostatnie swoje rozkazy. Trzeba mieć prawdziwy wyższy talent dramatyczny i bardzo wyształcone pojęcie, ażeby nie zepsuć ani osłabić tych sytuacji przez chybiłą flexję głosu lub jakiś gest dorywczy. Z prawdziwą przyjemnością patrzyliśmy na grę p. Rakiewicz w *Błądzie*, przekonała nas albowiem że chociaż w niektórych komedjach, ostatnimi czasy, nie zbyt korzystnie występowała — posiada przecież niezaprzeżony i niepospolity talent dla ról serjo dramatycznych, które są właściwym i jedynym polem dla tej zdolnej, sympatycznej artystki.

P. Świeszewski w mniej rozległej lecz nie mniej prawie trudnej roli, zdradzonego męża, wyszedł zwycięzko, pomimo że rodzaj serjo dramatyczny nie przypada charakterowi jego zdolności. Jeżeli artystka grająca scenę obląkania, ma przed sobą ogromne trudności, nie mało ich przecież zostawia do pokonania artyście słuchającemu tego opowiadania, gdzie każdy wyraz rozdziera mu serce i do rozpacz przywodzi... P. Świeszewski tę całą tak niebezpieczną scenę odegrał dobrze — w twarzy jego było widocznem połączenie nowej, niespodziewanej boleści, z niknącym już, ostatnim promieniem nadziei. Aktor pojął tu najszczęśliwiej autora, który właśnie z połączenia tych dwóch wrażeń, chciał wprowadzić objaw spokojnego smutku i energicznej boleści, nie zaś wściekłości, która bardzo naturalnie, mogła owdładnąć sercem i umysłem zdradzonego męża. Cieszymy się bardzo zawsze ilekroć spotkamy w grze artysty takie właśnie subtelniejsze zrozumienie charakteru i sytuacji w przedstawianej roli — dowodzi to albowiem, nie tylko

* *La Patr.* Dzienniki południowe zupełnie porzuciły wszelkie idee pokojowe i okazują wielki zapal wojowniczy. W lonie nawet kongresu Richmondzkiego takie same panuje usposobienie; a stronnictwo wojny tak dalece zaszło, że wystąpiło przed zgromadzeniem z wnioskiem żądającym wyłączenia p. Foote, którego jedyną zbrodnią było to, iż samowolnie zaczął układać się o pokój z władzami washingtonskimi. Na północy znowu, wiadomości nadchodzące z południa roznamietniają całą ludność, chcą wojny na zabor; lecz jednocześnie podtrzymują nienawiść mas ku wpływowi europejskiemu, szczególnie zaś w Meksyku i Kanadzie. Stronnictwo anglo-saksońskie usiłuje jednak wydobyc z pod tego nacisku wpływ angielski, dla pociągnięcia umysłów ku Meksykowi, i pogłoski o ustąpieniu Francji znacznej części terytorjum meksykańskiego przypisują po większej części temu stronnictwu. Jakkolwiek bądź, izba reprezentantów zatwierdziła poprawkę senatu co do prawa o kredytach konsularnych i dyplomatycznych, poprawkę polegającą na umieszczeniu wyrazów: „ajenci nasi przy *rzeczypospolitej* Meksyku.

Austrja.

* *Die Pres. Wiedeń, 7 Lutego.* Wydział finansowy toczył dziś rozprawę nad etatem ministerstwa policji. W projekcie rządowym domagano się 3,4 miliony, z których 340,000 zlr. na koszt internowania polskich wychodźców. Już sprawozdawca dep. Hopfen wniósł o wykreślenie przeszło 200,000 zlr. Wydział zaś daleko większe poczynił wykreślenia.

* *Wien. Abp.* Dziennik *Die Verfassung* przestaje z dniem dzisiejszym wychodzić. Abonenci, jeżeli się na to zgodzą, otrzymają w to miejsce za przeciąg czasu, na który złożyli opłatę, *Wanderera*.

* *La Fr.* Piszą z Wiednia do frankfurckiej *Post Z.*, że budżet na 1866 r. będzie zapewne w tym tygodniu złożony radzie państwa wraz z wnioskami odnoszącymi się do zmniejszenia deficytu.

* *Die Pres. Wiedeń, 7 Lutego.* Deputacja złożona z kolegium doktorów medycyny otrzymała od ministra stanu odpowiedź, którą tygodnik lekarski w niejasnym i powikłanym powtórzył stylu, a z której jednak mogliśmy powziąć tę pewność, że reforma uniwersyte'u została odłożoną na tak długo, „dopóki nie uspokoją się umysły,“ co można uważać za równoznaczny wyraz z przestarzałym *ad graecas calendas*.

* *Nordd. A. Z. Wiedeń, 6 Lutego.* Na dzisiejszem posiedzeniu izby deputowanych, na którym toczyły się rozprawy o zmniejszeniu w Siedmiogrodzie podatku osobistego, panowało wielkie ożywienie. Ostatnie te rozprawy wywarłyby na prussaku to same wrażenie w ogólności, jak w berlińskiej izbie deputowanych, i wywołałyby w nim mimowolny wykrzyk: *Tout comme chez nous!* Postępowość i parlamentaryzm w tych samych przedstawiają się żalonych objawach, jak to często w rozmaitych sposobach ma miejsce w postępowaniu izb pruskich, i zdaje się, że wiedeńska lewa przejęła się nawskroś przykładem pruskiego stronnictwa postępowego. Jak tamto dopominało się przez długi czas o uregulowanie podatków gruntowych, a kiedy to przyszło do skutku, poczęło wstrząsać głową i ganiąc fakt chciałoby go znów odrzucić, tak podobno dzieje się dziś w Wiedniu, że ta sama izba deputowanych, która na przeszłych posiedzeniach zażądała od rządu przedłożenia sobie projektu o zmniejszeniu podatków osobistych w Siedmiogrodzie, wszystkie wyteżala siły, ażeby przeszkodzić przyjęciu połączonych wraz z projektem rządowym wniosków wydziału, tak iż to przyjęcie nastąpiło tylko nieznaczną większością, a wniosek wydziału przyjęty został tylko z tego powodu, że kiedy nastąpiło zbieranie głosów, wielu członków opozycji przypadkiem nie było wtenczas obecnych.

* *Gen. Cor.* z d. 6-go b. m. przynosi następujące dwa zaprzeczenia: „Chcąc udowodnić nowy zwrot w układach, toczących się między gabinetami w Wiedniu i w Berlinie, powołuje *Ostd. Post* na udzielony jej list prywatny z Berlina. W tym liście nadmieniono, że pomiędzy obydwojma gabinetami idzie teraz o ofiarowanie, a względnie o przyjęcie kosztów wojennych, poniesionych przez Austrję w wojnie duńskiej, ale naturalnie za pewne koncesje. Pozwalamy sobie powiedzieć dziennikowi *Ostd. Post*, że tym listem oszukano dobrą jego wiarę, gdyż jesteśmy upoważnieni oświadczyć, że o wspomnianym w tym liście przedmiocie nie toczyły się nigdy żadne zgoda układy.” — Dalej zaś pisze ta sama *Gen. Cor.*: „Co do wiadomości, podanej w jednym z dzienników tutejszych, jakoby powstał bunt pomiędzy wojskami tureckimi, mo-

zemy oświadczyć, że w kołach, któreby niezawodnie dowiedziały się, jeźliby wiadomość ta była uzasadnioną, nie wiadomo o tem nie zgola.”

Belgja.

* *Le Mon. un.* Wśród rozpraw nad budżetem wojny, w belgijskiej izbie deputowanych, jeden z mówców uczynił aluzję do przypisywanych Francji zdobywczych zamiarów; generał Chazal, minister wojny, oświadczył z tego powodu, wśród licznych potakujących oznak, „że Opatrzność nie mogła wyświadczyć większego dobrodziejstwa dla „Europy“ a w szczególności dla Belgji, jak zachowując Cesarza Napoleona u steru losów Francji.”

Francja.

* *Köln. Z. Paryż, 6 Lutego.* Mówią, że na miejsce p. Ampère ma być obranym sam cesarz członkiem akademji. Podobno akademja chce tym razem sama poczuć się do tego obowiązku i zawiadomić o tym wyborze naczelnika państwa, chociaż cesarz żadnych w tym względzie nie przedsiębrał kroków.

* *Le Mon. Un.* z 6 lutego zamieszcza dekret cesarski ogłaszający konwencję zawartą w d. 27-ym grudnia, pomiędzy Francją i Prusami, ustanawiającą opłaty telegraficzne pomiędzy temi dwoma krajami. Wiadomo, że podług przepisów tej konwencji, wprowadzonej w wykonanie od 1-go stycznia 1865 r., opłata od pojedynczej depeszy wynosi 3 franki (24 srebrnych groszy), dla miejscowości położonych przed Wezerą i Werrą, dla tych zaś które znajdują się po za tą linią, opłata wynosi 4 franki (talara i 2 srebrne grosze).

* *J. des D.* W przeddzień otwarcia posiedzeń ciała prawodawczego, *la France* sądzi za rzecz konieczną odezwać się do tego stronnictwa większości, które, gdyby mu ona nie przypominała, mia-nowicie obowiązkowym mówcom, potrzeby bronienia polityki rządu, nie poświęciłoby się dla dynastji. Ma ono pokazać się jako najczynniejsze, jako najwięcej wojskowe, i w rezultacie jako najużyteczniejsze. Jeśli pojeliśmy jak należy *la France*, to odezwa ta wystósowana jest do trzeciego stronnictwa; ale czy w rzeczy samej istnieje trzecie stronnictwo? *La Fr.* nie powatpiewa o jego istnieniu; chociaż dla nas zdaje się ono prostą chimera. Jeśliby było trzecie stronnictwo, nie czekałoby ono na wezwanie *la France*, ażeby się okazać, wyrobić sobie miejsce i upomnieć się o swój prawomocny wpływ przy rozprawach ciała prawodawczego. Jak niewierny Tomasz, chcemy te rzeczy namacać palcami; nie mamy ochoty przypisywać rzeczywistości stronnictwu politycznemu, które jest niewidzialnem i milejącem, a które tylko od czasu do czasu w takim lub w takim dzienniku daje znak życia o sobie przez rzucanie małych pocisków; uwierzylibyśmy podobnie łatwo w duchy znoszące się z prostymi śmiertelnikami za pośrednictwem wirujących stołów.

* *Köln. Z.* Jak to już wiadomo, sultan podarował kościół św. Anny w Jerozolimie rządowi francuzkiemu, który rozkazał natychmiast rozpocząć reperację owej budowy. W tych dniach, p. Drouyn de Lhuys, dla przyzwoitego dokończenia rozpoczętych robót i dla zburzenia niektórych starych domów przytykających do ścian pomienionego kościoła, zażądał od rady stanu nadzwyczajnego zasiłku w ilości 140,000 fr. i takowy otrzymał; sądzą że owa suma na powyższy cel będzie dostateczną.

Meksyk.

* *Le Nord.* Korespondencja paryzka wystawia w prawdziwym ich świetle pogłoski rozprzestrzeniane w dziennikach angielskich o mniemanem ustąpieniu niektórych prowincji meksykańskich Francji. Pogłoski te, jak powiada wspomniana korespondencja, zupełnie są bezzasadne; jednakże w Paryżu na serjo myślą o tem, aby ulżyć finansom Meksyku, zastępując coroczne wypłaty do jakich się zobowiązał względem Francji za koszt wojenne, ustąpieniem dochodu z pewnej liczby pokładów złotodajnych, których eksploatacji podjęłaby się Francja, czy to wprost czy też za pośrednictwem spółki finansowej. Co się zaś tyczy nominacji p. Givina gubernatora prowincji Sonora, Niższej Kalifornji i Chihuahua, takowa miałaby na celu zwrócenie ku tym trzem prowincjom emigrantów, którzy coraz liczniej opuszczają Stany Zjednoczone; zdolności i czynność jakie p. Givin rozwinął przy kolonizacji Kalifornji, oraz pomyslnie skutki jego starań w tym kraju, ściągnęły na niego uwagę cesarza Maksymiljana, i dozwala ją wnosić, że nie maiej szczęśliwym będzie w przeprowadzeniu podobnego zadania w wyżej wymienionych prowincjach meksykańskich.

Turcja.

* *Wand. Belgrad, 27 Stycznia.* Poczta turecka z Serajewa została niedawno zrabowaną pod lasem koło Zenicy. Na szczęście, konsul austriacki w Serajewie zaprowadził własną pocztę pomiędzy tem ostatniem miastem a Brodem, w Sławonji austriackiej, która to poczta jest bardzo czynną w przewożeniu korespondencji.

* *Wand. Cetynja, 31 Stycznia.* Senator serbski Mihajłowicz, którego książe serbski przeznaczył do reprezentowania go, jako ojca chrzestnego, przy chrzcie córki księcia czarnogórskiego, przybył tu w towarzystwie dwóch innych urzędników serbskich i konsula ruskiego, rezydującego w Dubrowniku. Księżniczka ochrzczoną została 26 stycznia, w dniu św. Sawy, patrona kościoła wschodniego; oprócz Mihajłowicza, żaden inny ojciec chrzestny lub matka chrzestna nie byli ani obecni ani reprezentowanymi. Nadano księżniczce imiona Cjubica-Zorka. Książe Michał serbski przysłał swej córce chrzestnej w prezencie czapkę narodową i parę trzewików narodowych, wartości 4,000 dukatów.

Włochy.

* *Köln. Z.* Wspomnieliśmy o pogłoskach mających związek z pokazaniem się francuzkiego parowca w porcie Civita-Vecchia. *Indep. Bel.* donosi, że rząd francuzki przedsięwziął te środki ostrożności z powodu ukartowanego planu pomiędzy watykanem a kamarylą królowej hiszpańskiej, według którego ma runąć gabinet Narvaeza i być zastąpionym przez samych ultramontanów, którzy Ojcu św. ofiarują przytułek w Hiszpanji, i Pius IX opuści Rzym jeszcze przed wyjściem z niego francuzów. Wiadomość ta brzmi jakoś dziwnie; wspominamy o niej jedynie dla tego, ażeby pokazać, że coś właściwie gotuje się, co sprawę rzymską jeszcze bardziej zakwilać może.

Korespondencje Dziennika Warszawskiego.

Paryż, 6 lutego 1865.

X Krew pomordowanych niedługo czekała pomsty. W obec Polski i świata, przywódcy buntu, wzajemną skargą o zdradę i kradzież, wywołali już dla siebie sąd i wyrok — wyrok którego potomość nie zmieni. Dziś, a raczej jutro, gdyż dotąd tajemnica pokrywa czyn okropny, otóż jutro, Europa zdumiona, dowie się o nowej hańbie, która Polskę powstańczą dotknęła w osobie jednego z jej naczelników, — w osobie jednego z tych ludzi, którzy przez długie lata przedstawiali ją przed Zachodem.

Chcemy tu mówić o Mierosławskim, który obwiniony o zbrodnię, na jakie tylko człowiek zdobyć się może, przemykał się dotąd bezkarnie przez świat. Wymówny, wielka mina, choć tchórz w gruncie, któryby zemlał na szafocie, otoczon przybochną strażą zbirów na wszystko gotowych (nie z poświęcenia, lecz dla 5 franków); — człowiek ten podłością straszny, rzucał się na sławę ludzi pojedynczych i narodów między którymi żył, lżył i potępiał wszystko, a tłum głupi, wysokością i nietykalskością dyktatury odurzony, pozwalał sobie pluć w oczy.

Dziś szalbirz ten, który w wilje Krzywosędzkiej bójki, chciał uciec w noc, cichaczem, z pod straży swych towarzyszków, morderca zimny tyśiąców, po napisaniu ostatniej karty hańbiącej Polskę, zakończył zawód swój polityczny, dwoma policzkami, które gromem spadły na sponiewierane jego oblicze.

Tak, dnia 3-go lutego, o godzinie 6-ej minut 15 wieczorem, w kawiarni Voltaire, place de l'Opera, otoczony strażnikami, wówczas kiedy piszącym głosem, wykladał *orletem* teorię lotrowstwa powszechnego, dwóch młodych M.... z bogatej i znakomitej rodziny z królestwa, weszło do sali, gdzie jeden w obec zgromadzonych francuzów i polaków, uderzył dwa razy w twarz Mierosławskiego, a drugi osłupiałemu z zadziwienia wodzowi rzucił swą kartę — poczem obydwaj wyszli.

Jenerale, krwil krwi nam potrzeba! do zmycia tej hanby, zawołali przyboczni po wyjściu M...., wówczas kiedy francuzi oniemieli z zadziwienia, spoglądali na człowieka tak śmiertelnie zbezczeszczonego, który więcej, być może, w tej chwili czuł ból, szcęk obrażonych, aniżeli moralne następstwo policzka. Po przyjęciu nieco do siebie, przybrawszy minę rezygnacji męczeńskiej, z uśmiechem melancholicznym wyrzekł te bluźniercze słowa: „I Chrystus został uderzony”. — Poczem, ten nowego rodzaju Baudouin, powstał i wyszedł z większą butą aniżeli wszedł. Co więcej nazajutrz, miał odwagę przyjść do tej samej kawiarni.

